

Основні аспекти реструктуризації підприємств водопостачання

проф. Т.П. ЮР'ЄВА, канд. екон. наук

В.М. ТЮРИНА, канд. екон. наук; Н.В.ВОДКА

Харківська національна академія міського господарства

61002 Україна, м. Харків, вул. Революції, 12

mire2005@ukr.net

Проблема низької ефективності житлово-комунального господарства в цілому і водогосподарського комплексу зокрема, стала очевидною ще на початку 90-х років. З того часу ведуться дискусії щодо заходів, впровадження яких стимулюватиме підприємства до вирішення проблемних питань. На даний момент необхідно комплексно підходити до вирішення цих проблем. Система водопостачання потребує не лише модернізації діючого обладнання, споруд, мереж, а і структурних перетворень і якщо ще 10 років тому реструктуризацію розглядали як перспективу, то зараз вона є нагальною потребою, без якої неможливе вирішення існуючих проблем.

Реструктуризація являє собою не лише зміну організаційної структури управління підприємством, форми власності, а і зміну форм, методів і умов господарювання відповідно до факторів зовнішнього середовища. Реструктуризацію обумовлює необхідність комплексного реформування підприємства.

Основними проблемами підприємств водопостачання є: технічно зношені і морально застарілі основні фонди, низька платіжна дисципліна споживачів, відсутність фінансових ресурсів для модернізації підприємства і підвищення якості послуг, неефективна система управління.

Реструктуризацію необхідно починати з реорганізації підприємств водопостачання і створення конкурентного середовища на ринку надання відповідних послуг. Як приклад, єдина система водопостачання, що являє собою технологічно пов'язані елементи «водозабір - очистка – транспортування - реалізація» може бути поділена на дві частини «водозабір, очистка» і «транспортування, реалізація». Управління підприємством з водозабору і очистки води

доцільно здійснювати територіальній громаді у зв'язку з тим, що воно має стратегічне значення для сталого функціонування регіону.

До управління підприємством з транспортування і реалізації води може бути залучено приватний капітал з метою створення більш ефективної системи менеджменту. Світовий досвід пропонує різні форми партнерства, але останнім часом дискусії переважно ведуться щодо доцільності застосування концесії в наших умовах господарювання. На наш погляд, концесійне законодавство України недосконале і дає багато можливостей для зловживань в цій сфері, тому пропонується встановити державний контроль за процесами передачі в концесію соціально значущих комунальних підприємств.

Також необхідною умовою ефективної реструктуризації підприємств водопостачання є виведення з їх складу обслуговуючих і ремонтних підприємств, що дасть змогу першим обирати, у кого замовити необхідні роботи і послуги і тим самим буде сприяти створенню конкурентного середовища на цьому ринку.

Невід'ємним елементом реструктуризації систем водопостачання є зміна принципів тарифоутворення, бо саме тарифи є основним джерелом фінансових ресурсів для модернізації підприємств і підвищення якості послуг. Основними принципами встановлення тарифів повинно стати повне відшкодування ними витрат підприємства незалежно від категорії споживача, включення до їх складу інвестиційної складової і впровадження двоставкових тарифів, що дозволить утримувати розподільчу мережу і стимулювати раціональне водоспоживання.